

Museum

Directeur Stijn Huijts van het Bonnefantenmuseum gooit al jaren hoge ogen als het gaat om projecten waarbij popmuziek en -cultuur samen optrekken met beeldende kunst. Zelf stond hij in 1984 met zijn broer Rick en drummer/schilder Hans Keuls met de Rick Nolov Band op Pinkpop. Als directeur van Schunck in Heerlen organiseerde Huijts een tentoonstelling van kunstenaar Stanley Donwood, die onder andere het artwork verzorgde voor de hoezen van Radiohead. Maar ook een highbrow expositie over componist John Cage. En Kim Gordon van Sonic Youth kwam bij Huijts langs om haar werk te tonen en te spelen. In het Maastrichtse Bonnefantenmuseum toonde hij een omvangrijk retrospectief van de Amerikaanse kunstenaar Raymond Pettibon, die ook tal van platenhoezen heeft ontworpen. Dit jaar nog streek David Lynch neer met een bijzondere tentoonstelling van zijn beeldend werk. In Los Angeles, waar Huijts was om Lynch te strikken voor de Maastrichtse tentoonstelling, ontmoette hij Andy Summers op een feestje.

foto Harry Heuts

me heen zag. Later raakte ik ook steeds meer gefascineerd door de camera's die de fotografen gebruikten en het fysieke aspect van de fotografie, het geduw en getrek. Geleidelijk begon ik steeds meer interesse te krijgen in de fotografie. Overal nam ik mijn camera mee naartoe. Dat werd een soort tweede natuur. Tegenwoordig reis ik de hele wereld over om foto's te maken."

Wat is de overeenkomst tussen uw muziek en de beelden die u met uw Leica schiet?

"Vervreemding speelt een rol. Voor mij wordt het pas interessant als in een foto of muziek een element van vervreemding zit. Dat brengt een zekere spanning teweeg. Het zorgt dat de kijker of luisteraar geïnteresseerd blijft - ik in ieder geval. Jazz is één en al aanpassing en improvisatie. Het fraseert anders, legt vreemde accenten en speelt vrijelijk met toonsoorten en wisselende tempi. Ineens moet ik denken aan Miles Davis. Hij stelde dat muziek de ruimte is tussen de noten. Dus ook de stilte speelt een belangrijke rol in de compositie. In mijn fotografie probeer ik *strangeness* toe te voegen. Beelden hebben dan min of meer een surrealistisch effect. Maar ook wat je niet op de foto ziet - 'de stilte tussen de noten' - speelt een rol in onze perceptie van een foto. Eigenlijk probeer ik muziek te maken met mijn camera. Dat is mijn streven. Soms lukt het."

"OOK WAT JE NIET OP DE FOTO ZIET - 'DE STILTE TUSSEN DE NOTEN' - SPEELT EEN ROL"

Als fotograaf kunt u proberen onzichtbaar te zijn. Op het podium staat u zelf in de spotlight. Een podium lijkt me een goede plek om de ijdelheid te vieren. Terwijl de fotograaf het liefst onzichtbaar blijft.

"Op het podium is sprake van *multi awareness*. Je bent je steeds bewust dat je wordt bekeken. Tegelijkertijd moet je je concentreren op wat de anderen in de band doen. Je moet reageren. Acteren en interacteren. Zaken als een pose zijn op de Bühne belangrijk. Een podium is in feite een grote uitvergroting. Fotografie is inderdaad heel anders, de visuele tegenhanger van mijn muzikale loopbaan. Fotografie stuurt me op pad om in het alledaagse, in straattaferelen een compositie te

zien. Als fotograaf wil je onopgemerkt blijven. Juist daarom gebruik ik de Leica zo graag. Het is een instrument dat me de mogelijkheid biedt onzichtbaar te zijn. Je probeert het moment te vangen zonder je op te dringen. Midden in de handeling."

Bent u als gitarist ook zo verknocht aan een type instrument?

"Inmiddels heb ik een hele verzameling. Voor mij is een gitaar een instrument dat je ergens naartoe brengt. Elk verhaal heeft zijn eigen instrument. Ik ben als gitarist verknocht aan de Fender Telecaster. Maar ik heb ook Gibsons. Een Les Paul. Best veel eigenlijk."

Buiten Leica heeft ook Fender in 2007 een special edition naar u vernoemd, de Andy Summers Tribute Telecaster. Zeer eervol, lijkt me.

Een glimlach. "Ja, zeker eervol."

Sommige van uw foto's deden me denken aan Edward Hopper, door het subtiele spel van licht en schaduw, en qua themakeuze en gevoel. Het is alsof net iets is gebeurd is of gaat gebeuren. Spanning.

"Ik vind Hopper geweldig. In zijn werk zit een spanning, een vervreemdend effect. Dat intrigeert me. Vaak is het juist wat je niet ziet dat de verbeelding aan het werk zet. Maar ook een schilder als Giorgio de Chirico en zijn spel met schaduwen en gebouwen spreekt mij

ANDY SUMMERS

FOTOGRAFIE IS MUZIEK

MUZIEK MAKEN MET EEN CAMERA, DAT DOET ANDY SUMMERS. ALTHANS, DAT IS ZIJN DOEL. VOLGENS DE NEGEN-TIENDE-EEUWSE SCHRIJVER WALTER PATER - DIE HIJ GRAAG AANHAALT - STREEFT ALLE KUNST DE TOESTAND VAN MUZIEK NA. VOOR SUMMERS IS FOTOGRAFIE MUZIEK MET ANDERE MIDDELEN. "DANKZIJ DE FOTOGRAFIE WERD HET DAGELIJKS LEVEN EEN ARTISTIEKE BRON."

DOOR LUDO DIELS

Toen het Maastrichtse Bonnefantenmuseum de tentoonstelling *A Certain Strangeness* van Andy Summers aankondigde, dachten velen: weer zo'n musicus die zo nodig het bastion van de serieuze kunst meent te moeten veroveren. Wie de tentoonstelling bezoekt, ziet dat vooroordeel gelogenstraft in foto's die overtuigend een gevoelstoestand overbrengen. Hier is een kunstenaar aan het werk, niet zomaar een fotograaf. Een man die directe ervaringen en emoties vangt in beelden. Summers doet fotografie er niet bij. Al vanaf 1979 - toen zijn band The Police internationaal doorbrak - is hij vergroeid met zijn camera. Hij heeft een groot aantal (foto)boeken op zijn naam: *Throb* (1983), *Light Strings* (2004), *I'll Be Watching You* (2007), *Desire Walks The Street* (2009) en dit jaar *A Certain Strangeness*. In 2012 maakte hij de film *Can't Stand Losing You*, gebaseerd op zijn gelijknamige autobiografie, waarin zijn fotografiepraktijk een belangrijke rode draad vormt. En als Leica - de vermaarde Duitse fabrikant van hoogwaardige camera's - een *limited edition* naar je vernoemt, ben je geen amateur.

Globetrotter

De tentoonstelling beslaat de periode 1979-2018 en bestaat uit twee delen. Het gedeelte met kleine foto's van The Police op hun tournees legt ook de tot de verbeelding sprekende rock 'n' roll clichés van seks, drugs en landerigheid vast. De blote meisjes op de hotelkamers, de *highways and byways* met truckstops, de weidsheid van Amerika en een band *on fire* - ze zijn allemaal te zien. Het andere deel bevat de autonome *fine art photography* van de fotograferende globetrotter door de jaren heen.

Andy Summers' foto's laten zich plaatsen op het snijvlak van kijken en zien, tussen een

moment vangen en de verstilde, vervreemdende monumentaliteit van het alledaagse. Onnadrukkelijk nadrukkelijke fotografie. Zijn onderwerpen bevinden zich heel vaak in medias res, midden in de handeling. Soms registrerend, zoals op zijn op postkaartgrootte afgedrukte foto's van zijn leven *on the road*, soms vervreemdend, surrealistisch, waarbij hij de alledaagsheid uit haar terloopsheid tilt, zoals bij veel van zijn reisfotografie. Op zijn foto's is het vaak donker met laaghangende luchten. Veel straten, schaduwen en duistere gestalten.

Monk en Goddard

Hij koestert zijn schatplichtigheden. In de muziek trok vooral de jazz al vroeg zijn aandacht, met name jazzpianist Thelonious Monk. Maar ook het gitaarspel van Wes Montgomery - door veel jazzgitaristen als voorbeeld genoemd - spreekt hem tot de dag van vandaag aan. Monk zag hij in de jaren zestig in Londen

**HIJ SCHUIFT NAAR
VOREN EN LACHT.
"ALLES AAN MIJ
IS AARDS."**

spelen. Hij liet hem nooit meer los. Monk's hoekige, dissonante en asymmetrische spel is verantwoordelijk voor Summers' persoonlijke esthetica, zijn 'muzikale beeldtaal'. "In zijn spel ving hij stevast de essentie waarin alles wat hij als musicus had opgezogen besloten lag en waaraan hij zijn eigen interpretatie toevoegde. Een vorm van muzikale wijsheid." Als inspiratie voor zijn fotografische werk noemt Summers de *nouvelle vague* uit de

films van Jean-Luc Godard en François Truffaut. "De zwart-witfilms in mijn jeugd maakten diepe indruk. Amerikaanse jazz en Europese films zijn mijn belangrijkste invloeden. Fotografen gingen me pas echt boeien toen ik zelf begon te fotograferen. Je moet denken aan mensen als Henri Cartier-Bresson, Man Ray, Walker Evans, Gary Winograd, Lee Friedlander, Robert Frank en Ralph Gibson, met wie ik een vriendschappelijke band onderhoud."

Aards

Soms kan een vluchtige blik een voordeel zijn. Je ziet minder en gaat korter door de bocht, sneller richting interpretatie. Een kwartier voor ons gesprek met Andy Summers loop ik met fotograaf Han Ernest over de tentoonstelling die nog niet helemaal gereed is. Dan ineens is hij er, camera in de hand. "Give me two minutes please.". Een goed geconserveerde midzeventiger (76). Nooit geweten dat hij een behoorlijk aantal jaren ouder is dan zijn *partners in crime* Sting (67) en Stewart Copeland (67). Hij neemt het compliment over zijn uiterlijk glimlachend in ontvangst. "Ik leef gezond. Als gitarist is het voor mij van belang elke dag contact te hebben met mijn instrument. Dat houdt mijn vingers en de rest van mijn geest en lichaam in vorm. Ik let op dat ik niet over de schreef ga. Vroeger was dat wel anders."

We houden het gesprek in het café van het Bonnefantenmuseum. Het zijn drukke dagen voor Summers. Hij is net overgekomen uit zijn woonplaats Los Angeles en heeft last van een jetlag. Niets van te merken overigens. Hij oogt relaxed, ook op dit voor muzikanten vroege tijdstip van elf uur 's ochtends. Nog altijd *very British, every inch a gentleman*.

Hij heeft een aantal interviews voor de boeg en moet ook nog repeteren voor een optreden later op de avond. Als ik zeg dat ik zijn

foto Andy Summers

Muziek

De rock 'n' roll leek wel een bedrijfsongeval. De melange van drie personen die vooral of het liefst jazz speelden leverde tussen 1977 en 1986 een van 's werelds meest explosieve rockformaties op: The Police. Punk beleefde in die bezonnen jaren zeventig zijn hoogtijdagen. Rock 'n' roll leek dood. Maar juist die licht ontvlambare mengeling van rock, reggae en ska bleek onweerstaanbaar. Met nummers als *So Lonely*, *Roxanne*, *Message In A Bottle* en *Every Breath You Take* hebben ze een ereplaats in *The Rock and Roll Hall of Fame*. Na hun in financieel opzicht succesvolle zwanenzang - de reünietour van 2007 en 2008 - keerde ieder terug naar zijn eigen muzikale beslommingen.

Andy Summers is volgens *Rolling Stone* een van 's werelds honderd beste gitaristen. Lang voordat hij met The Police de wereld veroverde, was hij al een gevestigde naam. Hij speelde in beatbands in de jaren zestig, maakte deel uit van de Britse psychedelische rockband Dantalian's Chariot en later Soft Machine. In 1968 vroeg Eric Burdon hem bij The Animals te komen spelen. Dat avontuur duurde goed een jaar. In de jaren zeventig werkte hij vooral als studiomuzikant. Tussen 1976 en 1977 was Summers gitarist bij Kevin Ayers. Naar verluidt zou zijn naam ook op de shortlist van The Rolling Stones hebben gestaan toen de band na het vertrek van Mick Taylor op zoek was naar een nieuwe gitarist.

foto Han Ernest

UP NEXT

25 SEPT

SEBADOH

27 SEPT

TOM ROSENTHAL

1 OKT

PIERCE BROTHERS

2 OKT

THE SELECTER

3 OKT

AVERAGE WHITE BAND

16 OKT

LORI LIEBERMANN

17 OKT

JON ALLEN

18 OKT

RAPHAEL SAADIQ

20 OKT

**PAT THOMAS
& KWASHIBU AREA BAND**

21 OKT

CHANCE MCCOY

22 OKT

SUNN O)))

26 OKT

**RYAN PORTER
& WEST COAST GET DOWN**

**DO—
ORN
RO—
OSJE**

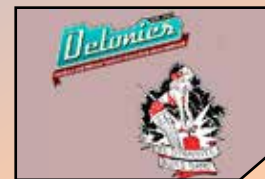
DOORNROOSJE
STATIONSPLEIN 11
6512 AB NIJMEGEN
—
DOORNROOSJE.NL

Hey

programma
2019

King Of The World
za 21 september

**Detonics &
Dynamite
Blues Band**
za 19 oktober

**Katt Riggins &
Blues Revival**
za 16 november

**Lost In Sanity
&
Izzid**
za 30 november

Heyhoef
backstage

www.heyhoef-backstage.nl

werk slechts in vogelvlicht heb kunnen bekijken, meen ik het meteen te hebben verbruid. Maar nee. "Goed zo. Soms zie je juist meer als je snel kijkt." Ik waag me op dit gebroken ijs dan maar meteen aan een proefballon en zeg dat ik zijn werk aards vind. "Vertel", zegt hij licht geamuseerd. Oké. "De foto's zijn volgens mij erg gericht op de aarde, de grond waarop we staan. Als er een vliegtuigje verschijnt, lijkt het te landen en niet het luchtruim te kiezen. Rook stijgt niet op maar dwarrelt neer. De zwaarte-kracht gaat op jouw werk behoorlijk te keer." Hij schuift naar voren en lacht. "Ik ben een aards teken, maar zo heb ik nog nooit naar mijn werk gekeken. Misschien klopt het. Ja, die analyse bevat me eigenlijk wel. Alles aan mij is aards."

Maar muziek wil het aardse juist overstijgen. Een klank wordt geboren en sterft langzaam weg. Wie behept is met een gezonde dosis zwaarmoedigheid zou kunnen zeggen dat muziek de kunst van het sterven is. Werkt u daarom veel met echo's, is uw klank daarom zo open? U wilt de muziek gaande houden?

"Muziek is efemeer, dat is zeker waar. Beelden werken vaak na. Muziek ervaar je in het moment. Dat maakt een muziekuivoering ook een unieke gebeurtenis. Natuurlijk werk ik wel eens met *repeat echo*, maar om daar een meteen een verwijzing naar de eindigheid van het leven in te zien, gaat me misschien wat ver."

Wat bracht u in 1979 op het idee zelf te fotograferen?

"De interesse had ik altijd al wel. Maar pas in 1979 (het jaar dat ze internationaal doorbraken en op Pinkpop speelden, LD) heb ik het serieuzer opgepakt. We wisten ons in die tijd vrijwel permanent omringd door fotografen. In eerste instantie dacht ik: ik schiet terug. Ik wilde aanvankelijk registreren wat ik elke dag om

ANDY SUMMERS

aan. Voor mij is fotografie net als muziek, een kwestie van alles in me opnemen, van *observing and absorbing*."

Muzikaal hebt u nooit stilgezeten. Sinds 1987 hebt u vijftien albums gemaakt, filmmuziek opgenomen en veel live gespeeld. Droogt de bron nooit op?

"Daar ben ik niet bang voor. Dit jaar komt er een nieuw album aan. Op dit ogenblik speel ik veel van TRIBOLUMINESCENCE uit 2017. Ik loop voortdurend tegen nieuwe ervaringen op en dat leidt tot nieuwe ideeën. Bovendien speel ik graag. Ik treed elk jaar op in Brazilië, al zo'n twintig jaar. Daar voel ik me zeer op mijn gemak, en ik heb er door de jaren heen een mooi publiek opgebouwd."

Vreemde titel: TRIBOLUMINESCENCE. Het album klinkt heel filmisch.

"Ja, dat is een tongbreker. Het staat voor licht dat vrijkomt bij het verbreken van een chemische verbinding binnen een materiaal. Vrijkomend licht uit de duisternis. Ik zag in die titel een mooie metafoor voor muziek maken. In de studio begin je ook met niets dan misschien een paar vage gedachten. De muziek is beïnvloed door wereldmuziek. Het is mijn eigen genre en samengesteld uit alle invloeden die ik tot me heb genomen. Daar heb ik met de gitaar mijn eigen composities van gemaakt. Het laat zich niet herleiden tot jazz of fusion, noch tot pop of rock."

Popster

Hora est, het is tijd. Andy Summers moet verder. Beleefd als hij is, bedankt hij voor het gesprek. Ik loop mee naar de lift die ons naar boven brengt, bij de foto's. Eigenlijk wil hij niet op de foto. Hij heeft zich te vaak erbarmelijk zien afgebeeld. Maar met fotograaf Han Ernest klikt het. Ze praten over hun beider Leica's. Goed, hij wil dan wel kort op de foto. Eerst nog even naar het toilet om zijn haar te stylen. Een beetje popster is hij toch nog wel. Hij komt terug met de juiste nonchalance. "Wat je zei over die geaardheid van mijn werk vond ik wel interessant. *A new perspective*." "Dank u", antwoord ik. "Ik vond het bijzonder om met een oude held te praten. Iemand die verantwoordelijk is voor mijn ontluikende muzikale bewustzijn. Ik heb in dit gesprek één ding geprobeerd, en dat is het niet over The Police te hebben." Een schouderklopje. "And I appreciate that very much." ■

De tentoonstelling Andy Summers: A Certain Strangeness is nog tot en met 27 oktober te zien in het Bonnefantenmuseum in Maastricht.

Arifa: (vlnr) Franz von Chossy (piano), Sjahin During (percussie) en Alex Simu (klarinet)

ARIFA

OOST ONTMOET WEST

ALEX SIMU TOONT ME ZIJN SMARTPHONE. "IN AMSTERDAM WONEN NU ZELFS OFFICIEEL 190 VERSCHILLENDE NATIONALITEITEN." HIJ HAD HET EVEN OPGEZOCHT OM ZIJN STELLING TE ONDERSTREPEN DAT ARIFA'S MUZIEK EIGENLIJK HEEL AMSTERDAMS IS. "ZULKE MUZIEK KAN ALLEEN ONTSTAAN IN EEN VREEDZAME METROPOOL WAAR MENSEN VANUIT VERSCHILLENDE CULTUREN ELKAAR TREFFEN." ONLANGS VERSCHIEEN SECRET POETRY. DOOR LOUIS NOUWS

Hij is de Roemeense klarinettist van het trio dat Oost en West muzikaal verbindt. Maar Alex Simu woont al ruim vijftien in ons land, hij kwam hierheen om jazz te studeren. Hij spreekt goed Nederlands, al vindt hij van niet. Als het gesprek wat filosofischer wordt - Simu denkt graag en diep na over muziek en de maatschappelijke context - schakelt hij liever over op Engels. Zijn metgezellen in Arifa zijn de Duitse pianist Franz von Chossy en de Turks/

Nederlandse percussionist Sjahin During. Ze vonden elkaar in Amsterdam. Van Chossy is inmiddels verhuisd naar China, het moederland van zijn vrouw.

In de beginjaren van Arifa, dat in 2010 het debuutalbum BEYOND BABYLON uitbracht, maakten udspeeler Mehmet Polat (Turk) en sitterspeler Osama Abdulrasol (Irakees) deel uit van het gezelschap. Later was een grote rol weggelegd voor Michalis Cholevas (Griek), die de tarhu bespeelt, een strijkinstrument